

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний аграрний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

«26» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

для здобувачів
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

галузі знань 13 Механічна інженерія
спеціальності 133 Галузеве машинобудування
освітньо-наукової програми «Галузеве машинобудування»

Вінниця - 2020 рік

Робоча програма для підготовки аспірантів за освітньо-науковою програмою: «Галузеве машинобудування» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 133 Галузеве машинобудування галузі знань 13 Механічна інженерія. Кваліфікація: доктор філософії з галузевого машинобудування. Вінниця: ВНАУ.2020.11 с.

Розробник:

Джеджула О.М. д.пед.н., професор кафедри математики, фізики та комп'ютерних технологій

Викладач: Джеджула О.М. д.пед.н., професор кафедри математики, фізики та комп'ютерних технологій

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри математики, фізики та комп'ютерних технологій

Протокол від "25" серпня 2020 року №1

Завідувач кафедри О.М. Джеджула

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні навчально-методичної комісії факультету економіки та підприємництва

Протокол від "25" серпня 2020 року № 1

Голова комісії факультету О.В. Левчук

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні науково-методичної комісії університету

Протокол від "26" серпня 2020 року № 1

Гарант освітньої програми,
д.т.н., професор

Н.Р. Веселовська

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань - 13 «Механічна інженерія»	Вибіркова	
Атестацій – 2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120		2-й	2-й
		3	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи аспіранта – 4,5	133 Галузеве машинобудування	32 год.	6 год.
		Практичні	
	16 год.	4 год.	
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	72 год.	110 год.	
	Освітньо-наукова-програма Галузеве машинобудування третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти	Індивідуальні завдання: 46 год. (з 72 год.самостійної роботи)	
		Вид контролю: залік	

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів, отриманих здобувачами, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

Передбачено розробка аудіо-курсу, дистанційних online курсів для здобувачів з особливими освітніми проблемами інклюзивної освіти.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Освітня компонента «Методика викладання у вищій школі» спрямована на формування у майбутніх викладачів вищих закладів освіти цілісної і логічно-послідовної системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації, забезпечує розкриття концепції, основ теорії, методики і методології викладання навчальних дисциплін у системі вищої освіти, формування професійної педагогічної компетентності.

Мета викладання навчальної дисципліни полягає у засвоєнні майбутніми викладачами вищої школи основних способів організації навчальної діяльності, знань щодо закономірностей та особливостей змісту навчальних дисциплін, проєктування освітніх технологій у вищих навчальних закладах.

Завдання навчальної дисципліни полягають в ознайомленні із сучасними дидактичними системами; висвітлення особливостей методів викладання у вищій школі; ознайомлення зі структурою і змістом навчального процесу у ЗВО; оволодіння новітніми педагогічними технологіями навчання; оволодіння системним аналізом різноманітних видів навчальних і позааудиторних занять; набуття початкових практичних умінь вибору ефективних методів навчання, виховання і розвитку студентів; набуття початкового досвіду ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності; ознайомлення з кращим педагогічним досвідом викладачів ЗВО України, апробування найбільш ефективних прийомів і методів навчання, що застосовуються у системі викладання навчальних дисциплін у вищій школі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформулювати такі програмні **компетентності**:

інтегральна компетентність – здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері галузевого машинобудування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики;

загальна компетентність:

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

спеціальна (фахова компетентність):

ФК 3. Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності;

програмні результати:

ПРН 5. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми галузевого машинобудування з врахуванням технічних, економічних та екологічних аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.;

ПРН 9. Уміти працювати в команді, у тому числі міжкомпонентарній, мати навички міжособистісної взаємодії.

3. Програма навчальної дисципліни**Атестація 1****Загальні питання педагогіки вищої школи**

Тема 1. Сучасна педагогіка та пріоритети цивілізації.

Тема 2 . Професійна компетентність і конкурентоспроможність випускника ЗВО.

Тема 3. Ціннісна характеристика освіти.

Тема 4. Ключові поняття: об'єкт, функції, завдання педагогіки.

Тема 5. Дидактика як теоретична основа педагогіки.

Тема 6. Освіта як процес, технологія, наука і мистецтво педагогічної діяльності.

Тема 7. Основні принципи навчання.

Тема 8. Сучасні підходи до формування змісту освіти.

Атестація 2**Технологій навчання у закладах вищої освіти**

Тема 9. Традиційні педагогічні технології.

Тема 10. Інноваційні технології реалізації навчального процесу.

Тема 11. Креативні психолого-педагогічні технології як нова освітня парадигма.

Тема 12. Проектування технологій навчання у закладах вищої освіти.

Тема 13. Організація контролю якості сформованих компетенцій.

Тема 14. Інформаційні ресурси дидактики.

Тема 15. Інтерактивна електронна база навчально-методичного забезпечення Вінницького національного аграрного університету.

Тема 16. Організація науково-дослідницької роботи студентів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви атестацій і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	120	32	16	-	-	72	120	6	4	-	-	110

Атестація 1. Основи педагогіки вищої школи												
Тема 1. Сучасна педагогіка та пріоритети цивілізації (Інформаційно-методологічна лекція).	7	2	1			4	9		1			8
Тема 2. Професійна компетентність і конкурентоспроможність випускника ЗВО (Проблемна лекція).	7	2	1			4	9	1				8
Тема 3. Ціннісна характеристика освіти (Лекція-конференція).	7	2	1			4	8					8
Тема 4. Ключові поняття: об'єкт, функції, завдання педагогіки (Інформаційно-методологічна лекція).	7	2	1			4	7	1	1			5
Тема 5. Дидактика як теоретична основа педагогіки (Інформаційно-методологічна лекція).	7	2	1			4	5					5
Тема 6. Освіта як процес, технологія, наука і мистецтво педагогічної діяльності (Лекція-конференція).	7	2	1			4	8					8
Тема 7. Основні принципи навчання (Інформаційно-методологічна лекція).	7	2	1			4	6	1				5
Тема 8. Сучасні підходи до формування змісту освіти (Проблемна лекція).	9	2	1			6	8					8
Разом за атестацію 1	58	16	8			34	60	3	2			55
Атестація 2.												
Технологій навчання у закладах вищої освіти												
Тема 9. Традиційні педагогічні технології (Проблемна лекція).	7	2	1			4	9		1			8
Тема 10. Інноваційні технології реалізації навчального процесу (Бінарна лекція).	7	2	1			4	9	1				8
Тема 11. Креативні психолого-педагогічні технології як нова освітня парадигма	7	2	1			4	8					8

(Проблемна лекція).												
Тема 12. Проектування технологій навчання у закладах вищої освіти (Лекція-бесіда).	7	2	1			4	7	1	1			5
Тема 13. Організація контролю якості сформованих компетенцій (Проблемна лекція).	9	2	1			6	5					5
Тема 14. Інформаційні ресурси дидактики (Бінарна лекція).	9	2	1			6	8					8
Тема 15. Інтерактивна електронна база навчально-методичного забезпечення Вінницького національного аграрного університету (Лекція-бесіда).	7	2	1			4	6	1				5
Тема 16. Організація науково-дослідницької роботи студентів (Проблемна лекція)..	9	2	1			6	8					8
Разом за атестацію 2	62	16	8			38	60	3	2			55
Усього годин	120	32	16			72	120	6	4			110

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти *соціальних навичок (soft skills)*: комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Сучасна педагогіка та пріоритети цивілізації (Практичне заняття – бесіда).	1	0,5
2	Професійна компетентність і конкурентоспроможність випускника ЗВО (Практичне заняття – SWOT-аналіз).	1	
3	Ціннісна характеристика освіти навчання (Практичне заняття-співбесіда).	1	0,5
4	Ключові поняття: об'єкт, функції, завдання педагогіки (Практичне заняття-співбесіда).	1	0,5
5	Дидактика як теоретична основа педагогіки (Практичне заняття-мікрОВикладання).	1	0,5
6	Освіта як процес, технологія, наука і мистецтво педагогічної	1	

	діяльності (Практичне заняття-мікрвикладання).		
7	Основні принципи навчання (Практичне заняття-мікрвикладання).	1	0,5
8	Сучасні підходи до формування змісту освіти (Практичне заняття-мікрвикладання).	1	
9	Традиційні педагогічні технології (Практичне заняття-мікрвикладання).	1	0,5
10	Інноваційні технології реалізації навчального процесу (Практичне заняття – ділова гра).	1	0,5
11	Креативні психолого-педагогічні технології як нова освітня парадигма (Практичне заняття - рольова гра за методом «Шість мислячих капелюхів»).	1	0,5
12	Проектування технологій навчання у закладах вищої освіти (Практичне заняття-мікрвикладання).	1	
13	Організація контролю якості сформованих компетенцій (Практичне заняття-мікрвикладання).	1	
14	Інформаційні ресурси дидактики (Практичне заняття-мікрвикладання).	1	
15	Інтерактивна електронна база навчально-методичного забезпечення Вінницького національного аграрного університету.	1	
16	Організація науково-дослідницької роботи студентів (Практичне заняття-мікрвикладання).	1	
	Всього годин	16	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна/заочна форма)
1	Тема 1. Сучасна педагогіка та пріоритети цивілізації.	4/8
2	Тема 2. Професійна компетентність і конкурентоспроможність випускника ЗВО.	4/8
3	Тема 3. Ціннісна характеристика освіти.	4/8
4	Тема 4. Ключові поняття: об'єкт, функції, завдання педагогіки.	4/5
5	Тема 5. Дидактика як теоретична основа педагогіки.	4/5
6	Тема 6. Освіта як процес, технологія, наука і мистецтво педагогічної діяльності.	4/8
7	Тема 7. Основні принципи навчання.	4/5
8	Тема 8. Сучасні підходи до формування змісту освіти.	6/8
9	Тема 9. Традиційні педагогічні технології	4/8
10	Тема 10. Інноваційні технології реалізації навчального процесу	4/8
11	Тема 11. Креативні психолого-педагогічні технології як нова освітня парадигма.	4/8
12	Тема 12. Проектування технологій навчання у закладах вищої освіти.	4/5
13	Тема 13. Організація контролю якості сформованих компетенцій.	6/5
14	Тема 14. Інформаційні ресурси дидактики	6/8
15	Тема 15. Інтерактивна електронна база навчально-методичного забезпечення	4/5

	Вінницького національного аграрного університету.	
16	Тема 16. Організація науково-дослідницької роботи студентів.	6/8
	РАЗОМ	72/110

Самостійна робота аспіранта організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (реферату).

№ тижня	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	8	щотижнево	Усне та письмове
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	8	щотижнево	Усне та письмове
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання реферату за заданою проблемною тематикою)	46	1 раз у семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до тестування	10	1 раз у семестр	Тестування у системі СОКРАТ
Разом		72		

8. Орієнтовний перелік тем індивідуальних творчих завдань (рефератів)

1. Психологічні та соціальні аспекти навчання фахівців у вищій школі.
2. Основні напрями розвитку технологій навчання
3. Особливості технологічного підходу до формування знань
4. Особливості компетентнісного підходу до навчання
5. Порівняльний аналіз сучасних моделей навчання
6. Неуспішність студентів та навчання обдарованої молоді
7. Індивідуалізація та диференціація в освіті
8. Генезис креативних психолого-педагогічних технологій
9. Вимоги до підготовки та використання засобів унаочнення при вивченні навчальних дисциплін
10. Вивчення використання та поширення передового педагогічного досвіду

9. Методи навчання

Бесіда;
Співбесіда;
Пояснення;
Ділова гра;
Рольова гра за методом «Шість мислячих капелюхів»;

МікрОВикладання;
 Метод проєктів;
 Метод проблемного навчання;
 SWOT-аналіз як метод розвитку аналітичної діяльності;
 Інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій (Google-презентації).

10. Методи контролю

Опитування;
 Захист індивідуальних творчих завдань (рефератів);
 Спостереження за навчальною діяльністю аспірантів;
 Тестування;
 Залік.

10. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Вид навчальної діяльності		Бали
<i>Атестація 1</i>		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	8x1=8
2	Участь у дискусіях на практичних заняттях	8x1=8
3	Участь у проведенні SWOT-аналізу	4
4	Опитування	5
5	МікрОВикладання	10
Всього за атестацію 1		35
<i>Атестація 2</i>		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	8x1=8
7	Участь у дискусіях на практичних заняттях	8x1=8
8	Опитування	5
9	Участь у рольовій грі	4
10	Виконання та представлення індивідуального творчого завдання (реферат)	10
Всього за атестацію 2		35
Тестування		30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (реферату).

13. Методичне забезпечення

Список основної та додаткової літератури

Основна література

1. Закон України № 2145-VIII «Про освіту» (Відомості Верховної Ради), 2017, № 38-39, ст. 380.
2. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної ради. України. 2019. №243-VIII. 2300 – VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-19>.
3. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с.
4. Кайдалова Л. Г. та ін. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник. Х.: НФаУ, 2019. 248 с.
5. Каплінський В.В.. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2016. 224 с.

Додаткова література

1. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: методичні вказівки. Вінниця:ВНАУ, 2020. 34 с.
2. Джеджула О.М. Особливості становлення професійної підготовки майбутніх фахівців в країнах європейського союзу. *Наукові записки:Серія Педагогіка і психологія*. 2019. №58. С.74-80.
3. Джеджула О.М. Концепція створення інформаційно-освітніх середовищ в університетах. *Педагогічний альманах*. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Випуск 36.С.40 – 45.
4. Джеджула О.М., Нечепоренко М.А., Хомяківський Ю.Л. Інформаційні освітні університетські середовища як інтегративна база впровадження інноваційних технологій. *Оновлення змісту, форм та методів навчання в закладах освіти*. Рівне, 2017.№16(59). С.29 – 31.
5. Dzhedzhula O. Professional and personal self-development of students in the conditions of information technologies of modern society. *The scientific heritage*. 2020. VOL. 4, No 55 (55). P.15-18.
6. Майборода В.А.Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практичний посіб. /Інститут вищої освіти НАПН України, 2016. 174 с.

Інформаційні ресурси

1. Презентації лекційного курсу «Методика викладання у вищій школі» (персональний кабінет викладача, картка дисципліни здобувача).
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. URL: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
3. Загальні відомості про вищу освіту в Україні. URL: www.mon.gov.ua/education/higher/higher
4. Методи навчання та їх класифікація:«Osvita.Ua». URL: <http://osvita.ua/school/theory/780/>.
5. Міжнародна стандартна класифікація освіти. URL: <http://www.uis.unesco>.

org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2019RU.pdf.

6. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. URL: http://moskalik.at.ua/kurs_lekziy/mmmvvv.doc.

7. Національна стандартна класифікація освіти. URL: <http://naps.gov.ua/uploads/files/sod/NSKO.pdf>.

8. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах URL: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukovadiyalnistu-vishchikh-navchalnikh-zakladakh/4688>.

9. Нормативно-правові акти з реформування вищої освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/vyschaosvita/normativna-baza/normativno-pravovi-akty-z-reformuvannyavyschoji-osvity/>.

10. Higher education system. URL: <https://www.studyinnorway.no/study-in-norway/higher-education-system>